

Handläggare
Carl Kronberg
Telefon: 08-50833646**Till**
Utbildningsnämnden
2026-10-22

Motion om att etablera en hantverkshub för småspecialister inom byggsektorn i Stockholm

Remiss från kommunstyrelsen, KS 2026/694

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion av Jan Jönsson (L) om att etablera en hantverkshub för småspecialister inom byggsektorn i Stockholm till utbildningsnämnden för yttrande.

Utbildningsförvaltningen delar motionärens bedömning att det råder en betydande kompetensbrist inom bygg- och hantverksyrken samt att det finns behov av att stärka yrkesutbildningarnas attraktivitet och arbetslivsanknytning. Förvaltningen konstaterar samtidigt att det inom ramen för gymnasieskolans yrkesprogram samt pågående nationella reformer redan finns strukturer och utvecklingsinsatser som syftar till att möta dessa behov. Vidare konstaterar förvaltningen att flera av de yrkesroller som motionen lyfter inte motsvaras av utbildningsutbudet inom stadens gymnasieskolor, vilket påverkar förutsättningarna att genomföra förslaget inom förvaltningens ansvarsområde. Mot denna bakgrund bedömer förvaltningen att det i nuläget inte finns behov av att etablera en kommunal hantverkshub i den form som föreslås i motionen.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund/Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat en motion av Jan Jönsson (L) om att etablera en hantverkshub för småspecialister inom byggsektorn i Stockholm till utbildningsnämnden för yttrande.

I motionen framhålls att många elever i dag väljer högskoleförberedande program trots att de i högre grad skulle kunna motiveras av att gå ett yrkesprogram. Motionären menar att detta påverkar genomströmningen negativt och att fler elever skulle kunna fullfölja sin utbildning om de i större utsträckning valde yrkesinriktade studier.

Vidare beskrivs att bygg- och hantverkssektorn har en omfattande brist på yrkeskunnig arbetskraft. Motionären lyfter att ett byggprojekt förutsätter flera olika specialiserade yrkesgrupper, såsom glasmästare, fastighetstekniker, VVS-installatörer, betongarbetare, plattsättare, golvläggare, murare och håltagare. Enligt motionen finns ett behov av att stärka tillgången till dessa kompetenser och förbättra matchningen mellan utbildning och arbetsmarknad.

Motionären framhåller också vikten av att elever ges möjlighet till praktik och lärlingsplatser samt att studie- och yrkesvägledningen aktivt bidrar till att öka intresset för yrkesprogrammen.

Mot denna bakgrund föreslås att Stockholms stad etablerar en hantverkshub där småspecialister inom byggsektorn kan samlas, utbyta erfarenheter och ta emot elever och lärlingar. Syftet är att öka attraktiviteten för hantverksyrken, stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv samt bidra till en bättre kompetensförsörjning.

Motionen hänvisar vidare till att en statlig proposition ska möjliggöra statsbidrag till så kallade bristyrkeshubar från och med hösten 2026, vilket enligt motionären skapar förutsättningar för staden att genomföra satsningen.

Med anledning av ovanstående föreslås i motionen att kommunfullmäktige beslutar:

1. att utreda möjligheten att etablera en hantverkshub på kommunal nivå, med särskilt fokus på småspecialister inom bygg- och hantverksyrken.
2. att staden säkerställer att huben får möjlighet att ta emot elever och lärlingar från yrkesprogram.
3. att staden ska samordna med statliga bidrag enligt skolministerns kommande proposition för bristyrkeshubar.
4. att utvärdera möjligheter till samarbete med branschorganisationer, arbetsgivare och utbildningsaktörer för att säkerställa relevant kompetens och utbildning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom gymnasieavdelningen.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 12 oktober 2026. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 14 oktober 2026.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningens synpunkter redovisas separat för varje förslag till beslut i motionen.

Utreda möjligheten att etablera en hantverkshub

Förvaltningen delar uppfattningen att det finns behov av att stärka kompetensförsörjningen inom bygg- och hantverksyrken.

Förvaltningen bedömer samtidigt att de behov som motionen lyfter i stor utsträckning hanteras inom ramen för befintliga utbildningsstrukturer, såsom gymnasieskolans yrkesprogram. Samverkan med arbetslivet sker genom etablerade former, exempelvis lokala programråd och branschkontakter.

Förvaltningen vill i detta sammanhang särskilt framhålla att ingen av de yrkesroller som motionen exemplifierar – glasmästare, fastighetstekniker, VVS-installatör, betongarbetare, plattsättare, golvläggare, murare och håltagare – motsvaras av några utbildningar inom utbudet i Stockholms stads gymnasieskolor. Det innebär att förvaltningen har få kopplingar till de aktuella yrkesrollerna, vilket begränsar förvaltningens möjlighet att använda en kommunal hantverkshub som ett verktyg för elevernas utbildning.

Mot denna bakgrund bedömer förvaltningen att det i nuläget inte finns ett behov av att utreda en särskild organisatorisk struktur i form av en hantverkshub.

Säkerställa att hubben kan ta emot elever och lärlingar

Förvaltningen vill framhålla att arbetsplatsförlagt lärande (APL) redan utgör en central del av yrkesutbildningarna. Arbetet med att säkerställa tillgång till APL-platser sker löpande genom samverkan mellan skolor och arbetsliv.

Tillgången till praktikplatser är i hög grad beroende av arbetsgivarnas förutsättningar och incitament att ta emot elever. Förvaltningen bedömer att denna fråga i första hand bör utvecklas inom ramen för befintliga samverkansformer, snarare än genom etablering av en ny struktur.

Mot bakgrund av att flera av de aktuella yrkesrollerna inte omfattas av förvaltningens utbildningsutbud, bedöms även kopplingen mellan en eventuell hubb och elevernas utbildning som begränsad.

Samordning med statliga bidrag för bristyrkeshubar

Motionen hänvisar till att det ska finnas statliga bidrag kopplade till en proposition om bristyrkeshubar.

Förvaltningen konstaterar att de nationella reformer som genomförts inom yrkesutbildningsområdet i huvudsak avser utveckling av utbildningssystemet, såsom stärkt kvalitet och ökad arbetslivsanknytning.

Förvaltningen har inte identifierat något riktat statsbidrag eller någon etablerad nationell modell för så kallade bristyrkeshubar. Förutsättningarna för sådan samordning bedöms därmed som oklara.

Samarbete med branschorganisationer och utbildningsaktörer

Förvaltningen bedriver redan i dag ett omfattande arbete med att utveckla samverkan med branschorganisationer, arbetsgivare och andra utbildningsaktörer. Detta sker bland annat genom lokala programråd, branschdialoger och övrig samverkan kring arbetsplatsförlagt lärande.

Förvaltningen bedömer att detta arbete är centralt för att säkerställa utbildningarnas relevans och kvalitet, och att det bör fortsätta utvecklas inom ramen för befintliga strukturer.

Sammanfattande synpunkter

Förvaltningen delar motionärens bedömning att det råder en betydande kompetensbrist inom bygg- och hantverksyrken samt att det finns behov av att stärka yrkesutbildningarnas attraktivitet och arbetslivsanknytning.

Förvaltningen konstaterar samtidigt att det inom ramen för gymnasieskolans yrkesprogram samt pågående nationella reformer redan finns strukturer och utvecklingsinsatser som syftar till att möta dessa behov.

Vidare konstaterar förvaltningen att de yrkesroller som motionen lyfter inte motsvaras av utbildningar inom utbudet i stadens gymnasieskolor, vilket påverkar förutsättningarna att genomföra förslaget inom förvaltningens ansvarsområde.

Mot denna bakgrund bedömer förvaltningen att det i nuläget inte finns behov av att etablera en kommunal hantverkshub i den form som föreslås i motionen.

Ekonomiska konsekvenser av förslaget

Då ärendet är ett svar på en remiss från kommunstyrelsen har förvaltningen inte gjort någon egen analys av förslagets ekonomiska konsekvenser. Förvaltningen kan dock konstatera att det finns stora uppstarts- och driftskostnader förknippat med flera av förslagen. En utredning om förslagets ekonomiska konsekvenser samt beslut om medel till ändamålet är därav nödvändigt om det är aktuellt att gå vidare med ett genomförande av förslagen utan att det riskera att påverka andra utbildningar och skolverksamheten negativt.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhet

Då ärendet är ett svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdheten eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs av kommunstyrelsen i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Per Törnvall
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Joachim Håkansson
Gymnasiedirektör
Utbildningsförvaltningen

Bilaga

Motion om att etablera en hantverkshub för småspecialister inom byggsektorn i Stockholm